

**ODLAC (Open Development of
Language Competencies) projektas. Užsienio kalbas besimokančių žmonių požiūris į nuotolinį
kalbų mokymąsi**

Jolanta Janušienė

VšĮ Valstybės institucijų kalbų centras

Vilnius, Lietuva

jolantajanusiene@yahoo.com

Intensyvėjant informacinių technologijų naudojimui įvairiose žmonių gyvenimo sferose ir tobulėjant jų techninėms galimybėms, vis didesnis dėmesys daugumoje pasaulio šalių ir Lietuvoje yra skiriamas kompiuterinių technologijų bei kompiuterinių programų panaudojimui kalbų mokymesi.

Europos Komisijos Minerva programos projekto ODLAC (Open Development of Language Competencies) (www.elearningguides.net) tikslas – ištirti užsienio kalbas besimokančių asmenų, kalbų mokytojų bei mokymo įstaigų vadovų požiūrį į nuotolinį kalbų mokymąsi ir skatinti įvairių Europos šalių mokymo įstaigas – aukštąsias mokyklas, bendrojo lavinimo mokyklas bei suaugusiųjų mokymo institucijas – diegti novatoriškus metodus kalbų mokyme, efektyviau panaudojant turimus techninius bei žmogiškuosius resursus ir į užsienio kalbų mokymą įtraukiant informacines technologijas.

ODLAC projekte dalyvauja mokymo ir akademinės institucijos iš aštuonių Europos šalių: Austrijos (projektą koordinuojanti institucija), Belgijos, Vokietijos, Ispanijos, Suomijos, Olandijos, Slovakijos ir Lietuvos. Projekto trukmė - 2005 – 2008 m.

Projekto pabaigoje bus išleisti vadovai (Guides) užsienio kalbas besimokantiems asmenims, užsienio kalbų mokytojams bei mokymo įstaigų vadovams, kurių tikslas – pateikti patarimus nuotoliniu būdu besimokantiems ar norintiems mokytis asmenims, kalbų mokytojams, mokantiems ar ketinantiems mokytis kalbų nuotoliniu ar mišriu būdu (blended learning) bei mokymo įstaigoms, organizuojančioms ar ketinančioms organizuoti kompiuterinį ar mišrų užsienio kalbų mokymą. Šiuose vadovuose, atsižvelgiant į tikslinę grupę - mokinius, mokytojus ir institucijų vadovus - bus pateikti pasiūlymai ir rekomendacijos, kaip organizuoti nuotolinį kalbų mokymąsi ar mokymą, nurodyti, su kokiomis problemomis gali susidurti nuotoliniu būdu besimokantys asmenys bei šį mokymo būdą siūlančios švietimo įstaigos ir galimi tų problemų sprendimo būdai, pateikti praktiški patarimai bei savarakiško ir nuotolinio kalbų mokymosi

pavyzdžiai ir kt. Tuo būdu šie vadovai turėtų paskatinti efektyvesnę kompiuterinės įrangos panaudojimą kalbų mokymesi ir mokyme.

Siekiant išsiaiškinti besimokančiųjų požiūrį į savarankišką ir nuotolinį užsienio kalbų mokymąsi, projekte dalyvaujančiose Europos šalyse buvo pravesta anketinė apklausa, kurios vienas iš tikslų buvo išsiaiškinti užsienio kalbas besimokančių žmonių požiūrį į nuotolinį kalbų mokymąsi bei jų lūkesčius kompiuterinės įrangos panaudojimo kalbų mokymesi atžvilgiu.

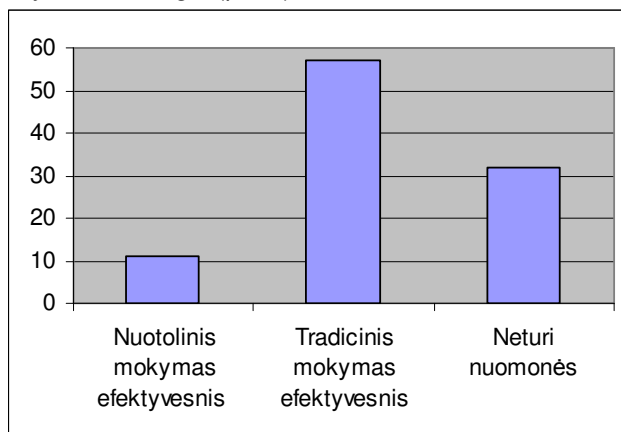
Lietuvoje šį tyrimą atliko VŠĮ Valstybės insitucijų kalbų centras.

Savo nuomonę Lietuvoje pravestose anketinėje apklausoje išsakė vidurinių mokyklų bei gimnazijų vyresniųjų klasių moksleiviai, aukštųjų mokyklų studentai bei suaugusiųjų mokymo įstaigose užsienio kalbas besimokantys asmenys. Didžioji dalis apklaustųjų - apie 80 proc. - neturėjo nuotolinio kalbų mokymosi patirties, apie 20 proc. respondentų buvo išbandę vienokią ar kitokią nuotolinio užsienio kalbų mokymosi programą.

Nežiūrint to, kad tik nedidelė dalis apklaustųjų turėjo nuotolinio užsienio kalbų mokymosi patirties, tyrimo metu išryškėjo gana aiški besimokančiųjų pozicija nuotolinio kalbų mokymosi atžvilgiu. Apklaustųjų nuomonė nebuvo vienalytė, nuotolinį užsienio kalbų mokymąsi mūsų respondentai įvertino skirtingai: didesnė dalis besimokančiųjų pasisakė už nuotolinį kalbų mokymąsi, jei šis būtų kombinuojamas su užsiėmimais klasėje, t.y. už mišrųjį mokymąsi. Tačiau maždaug ketvirtadalis respondentų nėra linkę laikyti nuotolinio mokymo lygiaverčia alternatyva tradiciniam mokymui.

Lyginant tradicinį ir nuotolinį užsienio kalbų mokymąsi efektyvumo atžvilgiu, prioritetą didžioji dalis apklausoje dalyvavusių asmenų teikė tradiciniam kalbų mokymuisi. Šių asmenų nuomone užsienio kalbos efektyviau išmokstama klasėse ar auditorijose, kartu su dėstytoju ar mokytoju ir kitais besimokančiais asmenimis. Vis gi 10 proc. respondentų nuotolinį kalbų mokymąsi kalbos išmokimo atžvilgiu laiko efektyvesniu metodu nei tradicinį, o maždaug trečdalis apklaustųjų neturėjo aiškios nuomonės atsakant į klausimą, kuris kalbų mokymosi metodas yra efektyvesnis.

ODLAC projekto anketinės apklausos Lietuvoje rezultatai. Nuotolinio ir tradicinio mokymosi įvertinimas efektyvumo atžvilgiu (proc.)

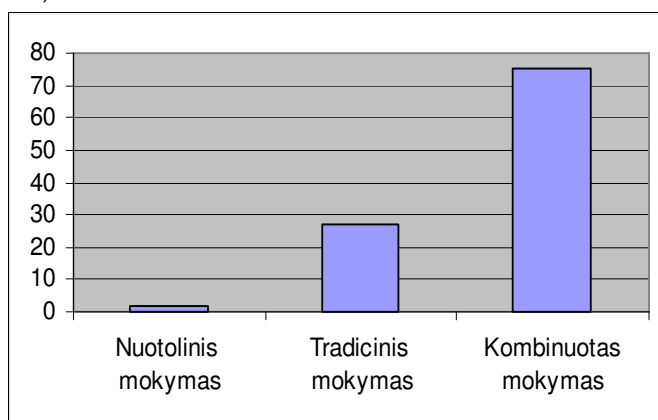
Nors maždaug ketvirtadalis ODLAC apklausoje dalyvavusių respondentų Lietuvoje nuotolinį užsienio kalbų mokymosi būdą įvertino skeptiškai, teigdami, kad besimokant užsienio kalbų nuotoliniu būdu yra neįmanoma pasiekti teigiamų rezultatų, beveik pusė apklausoje dalyvavusių žmonių nuotolinį užsienio kalbų mokymosi būdą iš esmės įvertino teigiamai. 48 proc. respondentų mano, kad besimokydami kalbų

nuotoliniu būdu jie pasiektų gerų rezultatų; 46 proc. visų apklaustųjų išreiškė norą savo mokymosi įstaigoje užsienio kalbos mokytis nuotoliniu būdu.

Didžioji dauguma apklausoje dalyvavusių asmenų - 80 proc. - išreiškė norą kalbų mokytis papildomai savarankiškai ne pamokų metu ir tik 10 proc. apklaustųjų norėtų mokytis tik pamokose.

Į klausimą, kurį užsienio kalbų mokymosi būdą pasirinktų, jei turėtų galimybę – vien nuotolinį, vien auditorinį ar pusiau nuotolinį - pusiau auditorinį, didžioji dauguma - 73 proc. - apklaustųjų pirmenybę teiktų trečiajam variantui – mišriam mokymuisi. 29 proc. pasirinktų tradicinį auditorinį, ir tik 2 proc. rinktųsi vien tik nuotolinį mokymąsi.

ODLAC projekto anketinės apklausos Lietuvoje rezultatai. Užsienio kalbų mokymosi būdo pasirinkimas (proc.)

Respondentų nuomonių išsiskyrimas ir nevienareikšmis nuotolinių užsienio kalbų kursų vertinimas patvirtina nuomonę, kad nuotolinis kalbų mokymasis turi savo privalumų ir trūkumų.

Remiantis mūsų apklausos rezultatais, galima išskirti šiuos nuotolinio užsienio kalbų mokymosi privalumus:

- **Ekonomiškumas.** Nuotoliniai kursai leidžia sutaupyti laiko, kadangi besimokantieji nereikia vykti į mokymosi įstaigą.
- **Lankstumas.** Besimokantieji gali patys pasirinkti savo mokymosi laiką, jie gali mokytis kada nori ir kada turi laisvo laiko.
- **Patogumas.** Besimokantieji gali mokytis namuose, jiems nereikia derintis prie nustatyto užsiėmimų tvarkaraščio.
- **Savarankiškumas.** Besimokant savarankiškai, nereikia prisitaikyti prie grupėje vyraujančio mokymosi tempo ir grupės poreikių; galima mokytis pagal savo paties tempą ir poreikius.
- Neformali aplinka.
- Įdomumas.
- Didesnė motyvacija.

Kaip nuotolinio mokymosi trūkumai mūsų apklausoje buvo įvardinti:

- **Žmogiškojo faktoriaus stoka.** Dalis besimokančiųjų pageidauja betarpiško bendravimo su dėstytoju ir su kitais mokiniais.

- Grįžtamojo ryšio stoka. Yra baiminamasi, kad besimokant nuotoliniu būdu, nebus galimybės pasikonsultuoti su mokytoju ir išsiaiškinti rūpimus klausimus ir neaiškumus.
 - Nepakankamas kalbėjimo įgūdžių ugdymas.
 - Nepakankamas klaidų taisymas.
 - Nepakankamai objektyvus įvertinimas.
 - Kontrolės stoka. Nuotoliniai kursai reikalauja iš besimokančiojo savikontrolės ir valios, kadangi jis turi prisiversti mokytis savarankiškai.
 - Techniniai ir programinės įrangos nesklandumai.

Remiantis mūsų apklausos rezultatais, galima daryti išvadą, kad daugumos besimokančiųjų lūkesčius labiausiai atitiktų mišrusis užsienio kalbų mokymas, kurio metu tradiciniai auditoriniai užsiėmimai būtų derinami su nuotoliniu mokymusi.

Tačiau, kadangi dalis žmonių yra įsitikinę tradicinio užsienio kalbų mokymosi efektyvumu ir skeptiškai vertina nuotolinį mokymosi būdą, ateityje į tradicinį mokymą nuotolinis kalbų mokymas turėtų būti integruojamas palaipsniui, atsižvelgiant į individualius besimokančiųjų poreikius.

Santrauka

Intensyvėjant informacinių technologijų naudojimui įvairiose žmonių gyvenimo sferose ir tobulėjant jų techninėms galimybėms, vis didesnis dėmesys daugumoje pasaulio šalių ir Lietuvoje yra skiriamas kompiuterinių technologijų bei kompiuterinių programų panaudojimui kalbų mokymesi.

Europos Komisijos Minerva programos projekto ODLAC (Open Development of Language Competencies) (www.elearningguides.net), kuriame dalyvauja mokymo ir akademinės institucijos iš aštuonių Europos šalių, tikslas – ištirti užsienio kalbas besimokančių asmenų, kalbų mokytojų bei mokymo įstaigų vadovų požiūrį į nuotolinį kalbų mokymąsi ir skatinti įvairių Europos šalių mokymo įstaigas – aukštąsias mokyklas, bendrojo lavinimo mokyklas bei suaugusiųjų mokymo institucijas – diegti novatoriškus metodus kalbų mokyme, efektyviau panaudojant turimus techninius bei žmogiškuosius resursus ir į užsienio kalbų mokymąsi įtraukiant informacines technologijas.

Siekiant išsiaiškinti besimokančiųjų požiūrį į savarankišką ir nuotolinį užsienio kalbų mokymąsi, projekte dalyvaujančiose Europos šalyse buvo pravesta anketinė apklausa, kurios vienas iš tikslų buvo išsiaiškinti užsienio kalbas besimokančių žmonių požiūrį į nuotolinį kalbų mokymąsi bei jų lūkesčius kompiuterinės įrangos panaudojimo kalbų mokymesi atžvilgiu.

Apklausos metu paaiškėjo, kad Lietuvoje užsienio kalbas besimokančių žmonių nuomonė dėl nuotolinio kalbų mokymosi nebuvo vienalytė; nuotolinį užsienio kalbų mokymąsi mūsų respondentai įvertino skirtingai: didesnė dalis besimokančiųjų pasisakė už nuotolinį kalbų mokymąsi, jei šis būtų kombinuojamas su užsiėmimais klasėje, t.y. už mišrųjį mokymąsi (blended learning). Tačiau maždaug ketvirtadalis respondentų yra įsitikinę tradicinio užsienio kalbų mokymosi efektyvumu ir skeptiškai vertina nuotolinį mokymosi būdą. Todėl ateityje į tradicinį mokymą nuotolinis kalbų mokymas turėtų būti integruojamas palaipsniui, atsižvelgiant į individualius besimokančiųjų poreikius.